

Кучинська О. П.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0003-3464-4798

Щиголь О. В.,
студент 1 курсу ОР «Магістр»
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0001-8860-4463

УДК 343.122

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ПОТЕРПІЛОГО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Анотація. Питання процесуального статусу потерпілого в кримінальному провадженні завжди знаходилося в центрі уваги науковців та практикуючих юристів. На сьогодні потерпілому присвячений окремий параграф Глави 3 Розділу I Кримінального процесуального кодексу України, який визначає правила та порядок його участі в кримінальному провадженні, а також встановлює підстави, за яких права і обов'язки потерпілого переходять до його близьких родичів або членів сім'ї. Разом із тим, у частині нормативного закріплення процесуального статусу потерпілого в КПК України простежується низка недоліків, які породжують певні проблеми, що негативно впливають на теоретичне підґрунтя та практичний аспект участі потерпілого в кримінальному провадженні.

Метою цієї статті є: 1) аналіз діючих законодавчих положень щодо процесуального статусу потерпілого у кримінальному провадженні; 2) огляд проблемних питань, пов'язаних з процесуальним статусом потерпілого, переходу його прав і обов'язків до інших осіб, а також недоліків законодавчого регулювання в цій частині; 3) надання науково обґрунтованих пропозицій щодо вирішення існуючих проблем шляхом внесення змін та доповнень до КПК України.

Обґрунтовується існування юридичної колізії між пунктом 19 частини 1 статті 3 КПК та пунктами 25, 26 частини 1 статті 3, а також статтею 93 КПК щодо визначення процесуального статусу потерпілого в кримінальному провадженні у контексті віднесення (або

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ПОТЕРПІЛОГО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ невіднесення) його до сторони обвинувачення. Висвітлюється власне бачення цієї проблеми, її можливі наслідки, а також пропонується спосіб її вирішення.

У розрізі практики Великої Палати Верховного Суду робиться висновок про недосконалість законодавчого механізму переходу прав та обов'язків потерпілого до осіб, що є його близькими родичами або членами сім'ї; висуваються власні зауваження та аргументи. У зв'язку з цим пропонується доповнити КПК України новою статтею та впровадити у кримінальний процес такого учасника кримінального провадження, як правонаступник потерпілого. Крім цього висловлюється пропозиція щодо розширення змісту поняття «законний представник потерпілого» шляхом внесення відповідних змін до статті 59 КПК України.

Ключові слова: потерпілий, процесуальний статус потерпілого, правонаступництво, правонаступник потерпілого, законний представник потерпілого.

Постановка проблеми. Відповідно до статті 3 КПК України¹ одним із учасників кримінального провадження є потерпілий. Чинне законодавство визначає процесуальний статус потерпілого, закріплює його права і обов'язки, а також регламентує участь у кримінальному провадженні представника та законного представника потерпілого. Разом із тим, КПК України містить низку прогалин і колізій, що можуть призводити до виникнення серйозних проблем у теорії та практиці кримінального процесу щодо участі потерпілого у кримінальному провадженні та визначенні його процесуального статусу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань, пов'язаних із забезпеченням прав та законних інтересів потерпілого, а також визначенню його правового становища в кримінальному провадженні присвячені праці Ю.П. Алєніна, В.П. Бож'єва, О.П. Герасимчука, В.Г. Гончаренка, М.І. Гошовського, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, Х.Р. Кахнич, О.П. Кучинської, А.В. Лапкіна, О.В. Мартовицької, Т.Л. Сироїд, Л.Д. Удалової, Н.Б. Федорчука, Л.І. Шаповалової, Ю.П. Яновича та ін. Водночас, процесуальний статус потерпілого, а також процес переходу його прав та обов'язків до інших осіб є недостатньо дослідженими, що викликає потребу в їх ґрунтовному та всебічному опрацюванні.

Метою статті є аналіз діючих законодавчих положень щодо процесуаль-

ного статусу потерпілого у кримінальному провадженні; огляд проблемних питань, пов'язаних з процесуальним статусом потерпілого, переходу його прав і обов'язків до інших осіб, а також недоліків законодавчого регулювання в цій частині; надання науково обґрунтованих пропозицій щодо вирішення існуючих проблем шляхом внесення змін та доповнень до КПК України.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Досліджуючи процесуальний статус потерпілого, насамперед варто звернути увагу на те, що згідно з п. 19 ч. 1 ст. 3 КПК законодавець відносить потерпілого до сторони обвинувачення. Водночас, у п.п. 25, 26 ч. 1 ст. 3 КПК зазначено, що учасниками кримінального провадження (у т.ч. судового провадження) є, серед іншого, сторони, потерпілий, його представник та законний представник. Аналіз цієї норми свідчить про те, що потерпілий не включається до жодної зі сторін кримінального провадження, а розглядається як самостійний учасник процесу. Це також впливає зі структури (змісту) КПК, оскільки параграфи 2 та 3 Глави 3 Розділу I Кодексу містять положення про сторону захисту та сторону обвинувачення, а параграф 4 – про потерпілого та його представника, що вкотре відмежовує потерпілого від сторін кримінального провадження та надає йому «автономний», «незалежний» статус. Те саме стосується й статті 93 КПК, згідно з якою збирання доказів здійснює-

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> дата звернення 18.02.2019.

ся, зокрема, сторонами кримінального провадження та потерпілим (знову таки вказується на те, що потерпілий не належить до жодної зі сторін).

Вбачається, що положення КПК, які визначають процесуальний статус потерпілого, є взаємосуперечливими, оскільки, з одного боку, законодавець відносить потерпілого до сторони обвинувачення, проте з іншого – розглядає його як самостійного учасника кримінального провадження, який не належить до жодної із сторін.

Така колізія негативно впливає на практичний аспект участі потерпілого в кримінальному провадженні та не забезпечує йому належних юридичних гарантій реалізації його прав. Наприклад, при відкритті матеріалів іншої стороні за статтею 290 КПК України визначення процесуального статусу потерпілого та вирішення питання про його віднесення (чи невіднесення) до сторони обвинувачення має безпосереднє значення. Так, сторона захисту може не усвідомлювати необхідність учинення відповідних дій щодо розкриття наявних у неї матеріалів потерпілому або навпаки, знаючи про таку законодавчу невизначеність, зловживати нею у власних цілях. Те саме стосується й права потерпілого на ознайомлення з матеріалами сторони захисту – залишається незрозумілим, чи зобов'язаний захист відкривати потерпілому наявні у нього матеріали, чи ні.

На нашу думку, потерпілий має бути однозначно віднесений законодавцем до сторони обвинувачення, оскільки це створить для нього додаткові процесуальні гарантії, захистить його від можливих зловживань з боку інших учасників кримінального процесу та позбавить КПК двозначних і суперечливих підходів до визначення процесуального статусу потерпілого у кримінальному провадженні.

Інша важлива проблема процесуального статусу потерпілого стосується ви-

падків, коли він з певних причин не може особисто брати участь у кримінальному провадженні. Відповідно до частини 6 статті 55 КПК України такими причинами є: 1) смерть особи; 2) перебування особи у стані, який унеможливило подання нею заяви про залучення її до провадження як потерпілого.

О.П. Герасимчук вказує, що смерть потерпілого сама по собі не припиняє провадження в кримінальній справі. Цілі кримінального процесу мають бути досягнуті за будь-яких умов. Права, які належали потерпілому, за законом переходять його близьким родичам і надалі саме на них покладається реалізація цих прав¹.

Як зазначають М.І. Гошовський та О.П. Кучинська, аби не дати можливості злочинцям уникнути відповідальності чи зменшити ступінь своєї вини, права й законні інтереси загиблого повинні бути реально забезпечені. Невизнання його близьких родичів потерпілими в судовій практиці вважається істотним порушенням кримінально-процесуального закону, яке тягне за собою скасування вироку².

Те саме стосується й випадків, коли потерпілий унаслідок вчиненого щодо нього кримінального правопорушення перебуває у стані, який не дозволяє йому самостійно подати заяву про залучення його до провадження як потерпілого. У такому разі права та обов'язки потерпілого переходять до його близьких родичів або членів сім'ї.

Однак перехід прав і обов'язків потерпілого у кримінальному провадженні та їх здійснення іншими особами викликає низку проблем, що потребують пошуку шляхів їх оптимального вирішення.

Варто зауважити, що поняття «потерпілий» є міжгалузевим, оскільки використовується як у кримінальному праві, так і в кримінальному процесі.

Водночас, 16 січня 2019 року Велика Палата Верховного Суду у справі

¹ О. Герасимчук, 'Правонаступництво у кримінальному процесі у випадку смерті потерпілого' (2007) *Адвокат* 12.

² М. Гошовський, О. Кучинська, *Потерпілий у кримінальному процесі України* (Київ, Юрінком Інтер 1998) 55.

№ 439/397/17 зазначила, що поняття «потерпілий» у матеріальному кримінальному праві та у кримінальному процесі за змістом не є тотожними. У кримінально-правовому розумінні потерпілий — це особа, якій кримінальним правопорушенням безпосередньо заподіюється фізична, моральна та/або матеріальна шкода (або існує безпосередня загроза її заподіяння)¹.

У кримінально-процесуальному значенні (згідно зі ст. 55 КПК України) потерпілим у кримінальному провадженні може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди. Права та обов'язки потерпілого виникають в особи з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого. Частина 6 статті 55 КПК також встановлює правило, відповідно до якого потерпілим за певних умов може визнаватися близький родич особи, яка постраждала від вчиненого щодо неї кримінального правопорушення, або член сім'ї такої особи.

Зазначений підхід у повну міру узгоджується з п. 1.1. рекомендацій Rec (2006) 8 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів від 14 червня 2006 р., згідно з яким потерпілим у кримінальному провадженні є фізична особа, що зазнала шкоди, включаючи фізичні ушкодження або психічні травми, душевні страждання або економічні втрати, спричинені діями або бездіяльністю, які є порушенням норм кримінального права держави-члена. У належних випадках термін «потерпілий» також охоплює

найближчих членів сім'ї або утриманців прямо постраждалої особи².

Разом із тим, Велика Палата вказала, що чинний КПК України передбачає юридичну фікцію, відповідно до якої інша особа визнається власне потерпілим, хоча їй безпосередньо не заподіяна шкода в результаті вчинення кримінального правопорушення. Більше того, КПК України закріплює перехід до такої особи не тільки прав потерпілого, а й перехід самого процесуального статусу потерпілого³.

Уважаємо, що такі положення КПК є неприпустимими, оскільки процесуальний статус потерпілого є його невід'ємною характеристикою, що в цілому визначає місце потерпілого у кримінальному провадженні та включає в себе низку особистих прав і їх гарантій, які не можуть присвоюватися та здійснюватися іншими особами, навіть близькими родичами та членами сім'ї потерпілого.

У розрізі статті 46 КК України⁴ приблизно таку ж позицію підтримала Велика Палата Верховного Суду: *«Право на примирення у ст. 46 КК України — це особисте право потерпілого. Воно не може бути ніким присвоєне та не може бути нікому делеговане. Таке право є природним правом людини, нерозривно пов'язаним з нею, та похідним від інших прав людини, зокрема права на життя. Використання права на примирення іншими особами (в тому числі визнаними потерпілими від кримінального правопорушення у кримінально-процесуальному сенсі) є неможливим, оскільки таке право тісно пов'язане з особою, яка безпосередньо постраждала внаслідок вчинення щодо неї кримінального правопорушення. Під час примирення лише*

¹ Справа № 439/397/17: Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.01.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79298600>> дата звернення 18.02.2019

² Рекомендації Rec (2006) 8 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів від 14.06.2006.

³ Справа № 439/397/17: Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.01.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79298600>> дата звернення 18.02.2019.

⁴ Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>> дата звернення 18.02.2019.

сам потерпілий може виражати свою волю, а не інші особи, які є його представниками або правонаступниками»¹.

Відповідно до ч. 5 ст. 13 Закону України «Про судоустрій і статус судів»² висновки щодо застосування норм права, викладені у постановках Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права. Так, у своїй Постанові від 16.01.2019 Велика Палата частково вирішила існуючу проблему щодо переходу процесуального статусу потерпілого при застосуванні статті 46 КК України та поклала край невизначеності цього питання.

Проте, зважаючи на нестабільність судової практики (а, як відомо, навіть сама Велика Палата іноді відступає від власних висновків), проблема процесуального статусу потерпілого незабаром може виникнути знову. Згідно з Постановою Великої Палати Верховного Суду від 30.01.2019 у справі № 755/10947/17: «Суди під час вирішення тождесних спорів мають враховувати саме останню правову позицію Великої Палати Верховного Суду».³ Відтак, ухвалення нового рішення з цього питання зведе нанівець усі зусилля, які були докладені для усунення існуючої в законодавстві проблеми та породить низку нових дискусій.

Крім цього, правова проблема, яку вирішила Велика Палата, стосувалася лише такого аспекту процесуального статусу потерпілого, як його особисте право на примирення. Водночас, інші питання, які можуть виникати у цій сфері, судом розглянуто не було.

Таким чином, проблема процесуального статусу потерпілого все ще існує та потребує врегулювання на законодавчому рівні. На нашу думку, лише внесення змін до законодавства зможе

остаточно усунути існуючі в КПК України недоліки та забезпечить досконалу регламентацію участі потерпілого в кримінальному провадженні.

У зв'язку з цим пропонуємо запровадити інститут правонаступництва потерпілого та доповнити КПК України новою статтею такого змісту:

«Стаття 58–1. Правонаступник потерпілого

1. Якщо внаслідок кримінального правопорушення настала смерть потерпілого, його близькі родичі або члени сім'ї можуть бути залучені до кримінального провадження як правонаступники.

Правонаступником потерпілого визнається особа з його близьких родичів чи членів сім'ї, яка подала письмову заяву про залучення її до провадження як правонаступника. За відповідним клопотанням правонаступниками потерпілого може бути визнано кілька осіб.

2. Правонаступник потерпілого користується процесуальними правами потерпілого, інтереси якого він представляє, крім процесуальних прав, реалізація яких здійснюється потерпілим особою».

Уважаємо, що термін «правонаступництво» найбільш повно відображає перехід прав та обов'язків потерпілого (проте не самого процесуального статусу) до його близьких родичів і членів сім'ї та зможе вирішити існуючу проблему, яка виникає на практиці у разі смерті потерпілого.

Ще у 1996 році О. П. Кучинська зазначала, що оскільки такі особи (близькі родичі та члени сім'ї) наділені всіма правами загиблих потерпілих, то їх більш правильним було б називати правонаступниками потерпілого в кримінальному процесі⁴.

¹ Справа № 439/397/17: Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.01.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79298600>> дата звернення 18.02.2019.

² Закон України «Про судоустрій і статус судів»: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>> дата звернення 18.02.2019.

³ Справа № 755/10947/17: Постанова Великої Палати Верховного Суду від 30.01.2019 <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79834955>> дата звернення 28.02.2019.

⁴ О. Кучинська, 'Реалізація прав потерпілого в кримінальному процесі України' (автореф. дис.канд. юрид. наук, Київ 1996) 12.

Водночас, у випадках, коли особі безпосередньо не була заподіяна смерть, проте вона перебуває у стані, який унеможливує подання нею заяви про залучення її до провадження як потерпілого, про правонаступництво йтися не може. Це зумовлено тим, що процесуальне правонаступництво допускається лише з підстав смерті фізичної особи або припинення юридичної особи, які є учасниками кримінального провадження. У разі, якщо такі підстави відсутні, але особа з певних причин не може самостійно реалізувати свої права та виконувати покладені на неї обов'язки, правонаступництво виключається. За загальним правилом у таких випадках від імені особи можуть діяти її представники.

Ураховуючи це, пропонуємо розширити обсяг поняття «законний представник потерпілого», доповнивши статтю 59 КПК України новою частиною наступного змісту:

«Якщо внаслідок кримінального правопорушення особа перебуває у стані, який унеможливує подання нею заяви про залучення її до провадження як потерпілого, її близькі родичі або члени сім'ї можуть бути залучені до кримінального провадження як законні представники потерпілого.

Законним представником потерпілого визнається особа з його близьких родичів або членів сім'ї, яка подала письмову заяву про залучення її до провадження як законного представника потерпілого. За відповідним клопотанням законними представниками потерпілого може бути визнано кілька осіб.

Законний представник потерпілого користується процесуальними правами потерпілого, інтереси якого він представляє, крім процесуальних прав, реалізація яких здійснюється потерпілим особисто.

Після того як особа, що перебувала у стані, який унеможлилював подання нею відповідної заяви, набуде здатності самостійно користуватися своїми процесуальними правами, вона може подати письмову заяву про залучення

її до провадження як потерпілого.

З моменту набуття особою здатності самостійно користуватися своїми процесуальними правами, незалежно від її залучення до кримінального провадження як потерпілого, участь її законного представника в провадженні припиняється».

Вбачається, що особа, яка самостійно може реалізувати свої процесуальні права, повинна сама вирішувати питання щодо своєї участі в кримінальному провадженні як потерпілого (відповідно до своєї волі). З моменту набуття можливості користуватися своїми процесуальними правами участь законного представника такої особи в кримінальному провадженні унеможливується та має бути припинена.

Звісно, з практичного погляду залишається незрозумілим, у чому полягає різниця між правонаступником потерпілого та його законним представником, оскільки як у першому, так і в другому випадку до них переходять процесуальні права та обов'язки потерпілого (але, наголошуємо, не його процесуальний статус). Однак така диференціація узгоджується з теорією кримінального процесу та в повну міру дозволить вирішити існуючу проблему щодо процесуального статусу потерпілого, а також переходу його прав та обов'язків до інших осіб. Так, правонаступництво є неможливим, якщо особа самостійно може здійснювати свої права та обов'язки. У свою чергу, процесуальне представництво особи не може провадитися щодо померлих осіб. Власне, це обумовлює потребу в існуванні одночасно обох цих інститутів.

Крім цього, з метою приведення кримінального процесуального законодавства у відповідність до запропонованих змін, до низки статей чинного КПК (ст.ст. 3, 22, 65 та інші) необхідно впровадити поняття «правонаступник потерпілого». У свою чергу, частину 6 статті 55 КПК України слід викласти в наступній редакції:

«У разі смерті потерпілого його права та обов'язки можуть переходити

до його близьких родичів або членів сім'ї в порядку правонаступництва за правилами статті 58–1 цього Кодексу.

Якщо внаслідок кримінального правопорушення особа перебуває у стані, який унеможлиблює подання нею заяви про залучення її до провадження як потерпілого, близькі родичі або члени сім'ї такої особи можуть бути залучені до кримінального провадження як законні представники потерпілого в порядку статті 59 цього Кодексу».

Висновки. Процесуальний статус потерпілого в кримінальному провадженні є одним із найскладніших та найбільш дискусійних питань у науці кримінального процесу. Чинне законодавство встановлює правила участі потерпілого в кримінальному

провадженні, визначає порядок залучення до нього близьких родичів та членів сім'ї потерпілого, а також регламентує перехід до них його процесуальних прав та обов'язків. Водночас, у цій частині КПК України містить низка прогалин та юридичних колізій, що негативно впливають на теорію та практику кримінального процесу. На нашу думку, однозначне віднесення законодавцем потерпілого до сторони обвинувачення, впровадження у КПК України такого учасника, як правонаступник потерпілого, а також розширення обсягу поняття «законний представник потерпілого» зможуть вирішити існуючі проблеми та належним чином урегулювати кримінально-процесуальні відносини за участю потерпілого.

REFERENCES

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

LEGISLATION

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedural Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>> data zverennia 18.02.2019 [in Ukrainian].
2. Rekomendatsii Rec (2006) 8 Komitetu ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam shchodo dopomohy poterpilym vid zlochyniv vid 14.06.2006 [Recommendation Rec (2006) 8. On assistance to crime victims] <<https://www.euromed-justice.eu/en/document/coe-2008-recommendation-rec20068-assistance-crime-victims>> data zverennia 18.02.2019 [in Ukrainian].
3. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>> data zvernennia 18.02.2019 [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro sudoustrii i status suddiv» [Law of Ukraine on the judiciary and status of judges]: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 № 1402-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>> data zverennia 18.02.2019 [in Ukrainian].

CASES

5. Sprava № 439/397/17: Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 16.01.2019 [Decision of Grand Chamber of the Supreme Court, case № 439/397/17] <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79298600>> data zvernennia 18.02.2019 [in Ukrainian].
6. Sprava № 755/10947/17: Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 30.01.2019 [Decision of Grand Chamber of the Supreme Court, case № 755/10947/17] <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79834955>> data zvernennia 18.02.2019 [in Ukrainian].

BIBLIOGRAPHY

AUTHORED BOOK

7. Hoshovskyi M, Kuchynska O, *Poterpilyi u kryminalnomu protsesi Ukrainy* [Victim in criminal procedure of Ukraine] (Kyiv, Yurinkom Inter 1998) 192 [in Ukrainian].

JOURNAL ARTICLES

8. Herasymchuk O, 'Pravonastupnytstvo u kryminalnomu protsesi u vypadku smerti poterpiloho' [Criminal proceedings succession in case of victim's death] (2007) Advokat 12–15 [in Ukrainian].

ABSTRACT

9. Kuchynska O, 'Realizatsiia prav poterpiloho v kryminalnomu protsesi Ukrainy' [Realization of victim's rights in criminal procedure of Ukraine] (avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk, Kyiv 1996) 23 [in Ukrainian].

Kuchynska O.,

Doctor of Laws

Full Professor

Professor of Justice Department

Faculty of Law

Taras Shevchenko national University of Kyiv

Shchyhol O.,

Higher degree student

Faculty of Law

Taras Shevchenko national University of Kyiv

Selected issues of procedural status of victim in criminal proceedings.

Procedural status of victim in criminal proceedings has always been in focus of researchers and practicing lawyers. Currently there is a separate paragraph in Chapter 3 of Section I of Criminal Procedure Code of Ukraine which is devoted to victims. The paragraph defines rules and modalities for their participation in criminal proceedings and establishes grounds of transferring victims' rights and duties to their close relatives and family members. Nevertheless, legislative regulation of procedural status of victim in CPC of Ukraine contains a number of deficiencies which cause certain issues in theory and practice of victim participation in criminal proceedings.

The purpose of the article is: 1) to analyze current legislation which concerns the procedural status of victim in criminal proceedings; 2) to explore the issues connected to procedural status of victim, transferring of victim's rights and duties to other persons and related deficiencies in its legislative regulation; 3) to provide scientifically-based suggestions for their solution by amending and complementing CPC of Ukraine.

In Criminal Procedure Code of Ukraine the conflict between Article 3, paragraph 19 (1) and Article 3, paragraphs 25 (1), 26 (1), Article 93 regarding procedural status of victim in criminal proceedings in context of his belonging (or not belonging) to prosecution is substantiated. Authors' perspective on this issue is demonstrated. Its' possible consequences are revealed and the solution is suggested.

From the perspective of practice of Grand Chamber of the Supreme Court it is concluded that legislative mechanism of transferring victims' rights and duties to their close relatives and family members is improper; authors' comments and suggestions are put forward. In this regard, it is suggested to amend CPC of Ukraine with a new Article and implement such a participant in criminal proceedings as a victim's successor. In addition, there is a suggestion to expand the concept of «legal representative of victim» by amending Article 59 of CPC of Ukraine.

Key words: victim, procedural status of victim, succession, successor of victim, legal representative of victim.

Стаття надійшла до редакції журналу 21.02.2019